

ĆWICZENIA SZ I S

I. Etap przygotowawczy

Głoska „sz” – podczas prawidłowej wymowy głoski „sz” czubek języka uniesiony jest do góry, do wałka dziąsłowego, zęby są zbliżone – między nimi powstaje wąska szczelina, wargi lekko zaokrąglone, wysunięte do przodu.

Głoska „sz” jest podstawową w szeregu: sz, ż, cz, dż dlatego bardzo ważne jest jej opanowanie.

Ma to bezpośredni wpływ na tempo oraz jakość korekty wymowy pozostałych głosek z tego szeregu.

Ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi)

- wysuwanie i spłaszczanie warg złączonych
- cmokanie: wargi ściągnięte
- dmuchanie przez wargi w kształcie dzióbka
- półuśmiech: odciąganie na przemian kącików warg
- wysuwanie i chowanie języka
- przesuwanie języka od kącika do kącika warg
- wysuwanie języka daleko na brodę i unoszenie języka w kierunku nosa
- oblizywanie górnej wargi
- oblizywanie ruchem okrężnym warg posmarowanych miodem lub dżemem
- zabawa „liczenie ząbków” – unoszenie czubka języka do zębów górnych
- zabawa „maszerujemy” 1 – 4, dziecko dotyka czubkiem języka najpierw do górnej wargi, potem do prawego kącika ust, do wargi dolnej, do lewego kącika ust
- dotykanie czubkiem języka do krawędzi zębów górnych, a potem dolnych
- zabawa „Głonojad” – przyklejanie czubka języka do wałka dziąsłowego
- przesuwanie języka w głąb jamy ustnej po podniebieniu.

Ćwiczenia słuchu fonetycznego

Ćwiczenia w różnicowaniu głosek opozycyjnych s – sz – zabawa „Gaszenie pożaru”.

Pewnego razu u pana Antoniego wybuchł pożar. Płomienie szybko rozprzestrzeniły się i były bardzo zadowolone z tego, że mogą wyrządzić tyle szkody. Sąsiedzi zauważyli pożar i wezwali straż pożarną. Dzielni strażacy rozwinęli długi wąż i zaczęli polewać płomienie wodą.

Płomienie zaczęły się kurczyć i syczeć – „s, s, s, s, s, s”, a woda szumiała „sz, sz, sz, sz”. Sąsiedzi cieszyli się, gdy woda zalewała ogień i gdy słyszeli szum wody: s, s, s, s sz, sz, s, klaskali z radości, gdy zaś słyszeli syczące płomienie opuszczali ręce.

Podczas zabawy zwracamy się do dziecka z prośbą, by pomogło strażakom przy gaszeniu pożaru. Dzieci za przykładem sąsiadów klaszczą w ręce, gdy słyszą szum wody, a opuszczają je, gdy słyszą syczenie wody.

Pomoce do zabawy: obrazek wozu strażackiego i obrazek z płomieniami i wodą.

II etap: wywołanie i utrwalenie głóski

- wywołanie głóski „sz”

Nauczyciel, rodzic zaokrągla wargi i wymawia: u, u, u, u, to samo wykonuje dziecko. Przed lustrem dziecko naśladuje szum wody: sz, sz, sz, sz w układzie, jak do „u”, unosząc język do wałka dziąsłowego, uważając, by na lustrze zostało zaparowane kółko.

Wypowiadanie „sz” długiego i „sz” krótkiego.

Kiedy dźwięk realizowany jest prawidłowo, można go ćwiczyć w sylabach: szu, szo, sza, sze, szy, usz, osz, asz, esz, ysz.

Zabawa ślimak – rysujemy muszle ślimaka – poziomą kreską dzielimy na pół. w górną drogę wpisujemy w odstępach głóske „sz” a w dolnych głóske „a”

- Dziecko wodzi palcem po ślimaku, kiedy palec jest nad kreską dziecko wymawia głóske „sz”, kiedy znajduje się pod kreską wymawia się „a”. Podczas ćwiczenia dąży się do uzyskania wymowy sylab.
- Ćwiczenia artykulacyjne wyrazów zawierających głóske „sz” – nazywanie obrazków.

- Ćwiczenia usprawniające percepcję słuchową.

Ćwiczenie to służy różnicowaniu przez dziecko wymowy prawidłowej i zniekształconej.

– „Wybierz prawidłowo słowo”

(każde słowo mówimy 2 razy, a dziecko zgaduje, które słowo brzmi poprawnie)

np.: szafa – safa

– „Uderz w bębenek, gdy usłyszysz słowo z głoską „sz”

np.: szafa, sanki, szabla, szuflada, szynka, szalik, szyna, szyszka, szopa, szatnia, szydełko, szachy, szpada.

„s” – sanki, sałata, sukienka, spodnie, ser, samochód, sople, serce, schody, sowa, sarna, samolot.

Pomoce: obrazki do wyrazów.

– „Wybierz obrazek, w którego nazwie słyhać sz”.

- Wyraźne artykułowanie ciągów wyrazowych
szkolna szatnia

szara myszka

szklany kosz

blaszana puszka

puszysty szalik

oszroniona szyba

koszula Szymona

szampon Szymona

szalik Szymona

kalosze Szymona

szufelka Agnieszki

fartuszek Agnieszki

kapelusz Agnieszki

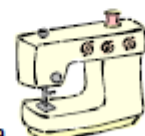

Szyję owijam wełnianym, szerokim

Na leżą

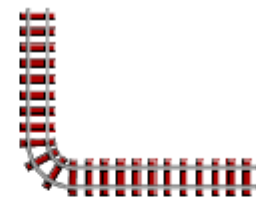
Szymon szuka w

Ewa naląła mleko do

Mama założyła z nitką na i szyje szelki.

Dziś na śniadania była

W ZOO widziałem

Tramwaje i pociągi jeżdżą po

Mama kupiła nową

Umyj włosy i uczesz się tą nową

Śmieci zamiatamy na

Nauka wierszyka „Myszka”.

Główkę i szyjkę wytnę z kasztanka, na brzuszek, wezmę maleńką szyszkę.
Ze szmatki – uszka, ogon z gałganka i do zabawy zrobię ci myszkę.

- Wysłuchanie fragmentów opowiadania „Mała myszka” i budowanie zdań, odpowiedzi dotyczących tekstu z poprawną wymową „sz”.

I Mała myszka poszła

na spacer po ogromnym domu.

Było w nim wiele pokoi.

W jednym z pokoi stała stara szafa.

II Myszka weszła do szafy

Panował tam straszny mrok.

Szybko jednak zobaczyła, kto mieszka w szafie.

Były tam wieszaki z koszulami.

Na dole w szafie myszka zobaczyła kolorowe szaliki.

III Na jednym wieszaku był szary płaszcz.

Płaszcz miał wielkie kieszenie.

Myszka zamieszkała w lewej kieszeni płaszcza.

I mieszkała tam całe lato.

Dziecko po wysłuchaniu bajki odpowiada na pytania, a później bawi się w ilustratora i rysuje obrazek do tekstu.

- Nauka wiersza z zaakcentowaniem artykulacji „sz”

„Most z paproci”

Szli przez las krasnale;

Zerwała się burza.

Zalała ścieżynkę

Deszczowa kałuża.

W kałuży po deszczu

Słoneczko się złoci.

Jak przejść przez kałuże

Po mostku z paproci?